

Talousarvioaloite TAA 37/2025 vp

Tytti Tuppurainen sd

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä kirjastojen valtionavustuksiin (150 000 euroa)

Eduskunnalle

Kuntalaistutkimuksen 2024 mukaan kuntalaiset arvostavat erityisesti kirjastopalveluja, jotka ovat paitsi käytetyimmät myös kuntalaisten mielestä parhaiten hoidetut kuntapalvelut. Lisäksi kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut, joukkoliikennepalvelut sekä kansalais- ja työväenopistojen tarjonta kuuluvat käytetyimpiin kuntapalveluihin.

Kirjasto on julkisena palveluna osaltaan palvellut suomalaisten lukemisen edistämässä ja lukutaidon kehittämisessä. Suomalaisten aikuisten (16—65-vuotiaat) lukutaito todettiin osallistujamaiden parhaaksi, kun heidän osaamistaan arvioitiin kansainvälisesti (PIAAC) lukutaidossa, numerotaidossa ja ongelmanratkaisutaidoissa. Lukutaidon osalta vertailussa olivat kirjoitetun tekstin hakeminen, ymmärtäminen, arviointi ja hyödyntäminen erilaisissa arkielämän tilanteissa. Erinomaiset taidot todettiin 35 prosentilla suomalaisista aikuisista ja puutteellinen lukutaito 12 prosentilla. 15-vuotiaidemme lukutaito oli pitkään maailman ehdotonta kärkeä. Vaikka tulokset ovatkin aiemmasta mittauksesta heikentyneet, Suomen tulokset (PISA) ovat edelleen OECD-maiden keskiarvoa paremmat.

Aluehallintovirastojen tekemässä arvioinnissa on todettu, että Suomessa kirjastoilla on vaikeuksia suoriutua lakisääteisistä tehtävistään, koska henkilöstöä on liian vähän. Puolet kirjastoista arvioi, että henkilökunta riittää lukemisen ja kirjallisuuden edistämiseen. Vain kolmannes kirjastoista arvioi, että niillä on riittävästi osaavaa henkilökuntaa edistämään yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjasto edistää päivittäisen työnsä kautta isoja, tärkeitä asioita: väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemista ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta lisää 150 000 euroa momentille 29.80.30 kirjastojen valtionavustuksiin.

Talousarvioaloite TAA 37/2025 vp

Helsingissä 3.10.2025

Tytti Tuppurainen sd